

POLITIET
AGDER POLITIDISTRIKT

NYHETSBREV 2 - 2020 NÆRINGSGLIVSKONTAKTEN

- ✓ Politiets tipsmottak
- ✓ Menneskehandel
- ✓ A-krim
- ✓ Fair Play Agder

INNLEDNING

Som næringslivskontakt er en av mine viktigste oppgaver å få på plass et samarbeid for å forebygge kriminalitet i og mot næringslivet. Et av tiltakene fra politiets side er å dele informasjon. Dette nyhetsbrevet er først og fremst beregnet på næringer som er sårbare for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet. Samtidig som vi ønsker å formidle en tipsløsning som vi ønsker at tas i bruk, ved tips til oss.

Politiets tipsmottak

Politiet har fått en ny tipsløsning som vi håper skal gjøre det enklere for dere å dele informasjon med oss.

Skjema for generelle tips Opplysninger fra deg kan bidra til å oppklare eller forhindre kriminalitet.	Tips i Anne-Elisabeth Hagen-saken Send opplysninger og tips til politiet om saken.	Seksuell utnyttelse av barn på internett Tips politiet om seksuell utpressing, krenkende seksuall utnyttelse på internett og nettsteder med overgrepsmateriale.
Bombekjemikalier Tips politiet om mistenkelige transaksjoner, tyveri og svinn av kjemikalier som kan bli brukt til å lage bomber.	Radikalisering og voldelig ekstremisme på internett Tips politiet om bruk av vold for å nå ideologiske, politiske eller religiøse mål.	Hatefulle ytringer på internett Tips politiet om diskriminerende og hatefulle ytringer som blir publisert eller delt på internett.
Menneskehandel Tips politiet om seksuell utnyttelse, tvangsarbeid, handel med barn, organhandel, togging.	Ring 800 40 008 Har du vært utsatt for kriminalitet som vold, trusler, helsekriminalitet, seksuelle overgrep eller noe annet? Ring oss. Vi kan veilede deg om hvordan du kan anmeldte. Vi vil også støtte deg hvis det blir en rettssak.	
Sattensenter for kvinnelivskontakt		

På politiet.no finnes skjemaer dere kan sende oss direkte tips. Enten innenfor et beskrevet tema eller generelt. Ellers er jeg som næringslivskontakt deres kontaktpunkt om det noe dere ønsker å drøfte.

MENNESKEHANDEL

Siktet for å ha utnyttet 30-40 bærplukkere
Saken etterforskes som mulig menneskehandel.

Publisert 25. august 2018

KONTAKT: Hver kontrakt til de politia arbeidene skulle de få 123 kroner i timen, men arbeidene sier de har fått langt mindre. Foto: Privat

Hvor godt kjenner du og din bedrift til begrepet menneskehandel?

Mennesker kan være utnyttet i arbeidslivet uten at det er så lett å se eller oppdage.

Under begrepet menneskehandel er tvangsarbeid, sosial dumping, brudd på arbeidsmiljøloven, og kjøp av seksuelle tjenester. Det kan være vanskelig å skille mellom ulike fenomener og grenser for hva vedkommende er utsatt for.

Vi har en indikatorliste for å se om vedkommende er utsatt for tvangsarbeid og/eller tvangstjenester og skal komme inn under straffeloven §257 omfatter menneskehandel. Det er ikke nødvendig at samtlige momenter er dekket, men jo flere som treffer jo mer rødt blinker det.

Hvert politidistrikt har en egen gruppe som jobber med menneskehandel. I Agder er det André Jørgensen som er kontaktperson og som får tips som registreres på linken under.

Arbeidstaker

Det kan være menneskehandel eller tvangsarbeid dersom vedkommende:

- Bor i grupper på samme sted som de jobber og sjeldent eller aldri får forlate disse stedene
- Har ikke tilgang til mat eller lite/dårlig mat
- Avhengig av arbeidsgiver for tjenester som transport, helsetjeneste, bolig, mat
- Mangler mulighet til å velge hvor han/hun bo
- Har begrenset mulighet til å bevege seg

I tillegg kan det være momenter som at

vedkommende ikke har tilgang til egen inntekt, mangler kontroll over egen ID/pass, har manglende kvalifikasjoner/sertifikater til å utføre jobben, eller er isolert fra andre.

Arbeidsgiver

Det kan være menneskehandel eller tvangsarbeid hvis arbeidsgiver utsetter sine ansatte for:

- Lav eller ingen betaling
- Manglende arbeidskontrakt / falsk arbeidskontrakt
- Ulovlig lange skift
- Lite eller ingen fritid
- Tungt/farlig arbeid.
- Farlige fysiske forhold på arbeidsplassen
- Uverdige sanitærforhold
- Manglende egnet arbeidsutstyr

For nærmere informasjon, se veileder fra Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM).

På politiets nettsider om menneskehandel finnes flere veiledere, informasjonsmateriell og rapporter om menneskehandel:

www.politiet.no/rad/menneskehandel

ETISKE RETNINGSLINJER

Å sette menneskehandel på agendaen er et stort tema, men et viktig tema. Alle har et ansvar for å redusere sannsynligheten for uønskede hendelser.

På hvilken måte kan du bidra?

Et viktig tiltak er virksomhetens egne etiske retningslinjer. En klar visjon for virksomheten samt tydelige forventninger, krav og retningslinjer til medarbeidere er en viktig grunnstein i bidraget!

Identifisere du deg med din virksomhets etiske retningslinjer? Reflekterer de dine verdier?

Flere bedrifter har allerede dette på plass. Verdt å fremheve er Equinor og deres etiske retningslinjer: <https://www.equinor.com/no/about-us/ethics-and-compliance-in-equinor.html>

NHO skriver:

" Flere og flere bedrifter velger å sette ord på de forventninger de har til sine ansatte når det gjelder adferd. Her er noen forhold det er verdt å tenke over hvis din bedrift skal lage slike retningslinjer"

<https://www.nho.no/tema/arbeidsliv/artikler/etiske-retningslinjer/>

ARBEIDSLIVSKRIMINALITET (A-KRIM)

Der menneskehandel kan ses som en grov utnyttelse av arbeidstakere kan det også være andre former for utnyttelse av arbeidstakere som ikke er menneskehandel, men som likevel er ulovlig. Noen eksempler på dette kan være: utbetaling av lønn under minstelønn, ulovlig arbeidstid, manglende sikkerhet for arbeidstakere (osv).

Slike former for kriminalitet kan vi sortere inn under begrepet arbeidslivskriminalitet. Dette er imidlertid et bredt begrep som også innebærer en rekke andre typer kriminalitet.

Regjeringen har definert arbeidslivskriminalitet (gjerne forkortet a-krim) slik:

Handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen.

De som utøver arbeidskriminalitet har gjerne et mål om å øke fortjenesten, kriminaliteten er således profittmotivert. Ulike former for arbeidslivskriminalitet kan fremstå som økonomisk besparende og gi kriminelle konkurransefortrinn. Denne formen for arbeidslivskriminalitet er derfor gjerne konkurransevridende.

Vi har alle et felles ansvar for å bidra til et seriøst marked der virksomhetene konkurrer lovlig med samme utgangspunkt.

Covid-19 og arbeidslivskriminalitet

Koronasituasjonen preger Norge og regjeringen har satt i verk en rekke tiltak ovenfor privatpersoner, næringsliv og samfunnet. Av konkrete tiltak kan permitteringsordningen og kompensasjonsordningen nevnes.

Når samfunnet gjenåpner er det også useriøse aktører som tar snarveier for å sikre inntjening til egen bedrift. Utnyttelse av disse ordningene er usolidarisk mot et samfunn som er avhengig av felles innsats og dugnad, og det kan være ulovlig.

A-krimssenteret i Kristiansand er et samarbeid mellom Politiet, Arbeidstilsynet, Skatt, NAV og Tollvesenet. Samarbeidets overordnede mål er å bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet. I kontroller fremover vil virksomhetene bli bedt om å dokumentere skriftlig arbeidsavtale, timelister og lønnsutbetalinger.

– Vi er i en situasjon i landet hvor mange drar nytte av velferdssamfunnet vi lever i. Da er det viktig at vi ikke undergraver dette systemet ved å benytte oss av svart arbeid og utnytte velferdsordningene vi har, sier næringslivskontakt Merethe Samuelsen i Troms politidistrikt.

Politiet, Arbeidstilsynet, Skatteetaten og NAV peker ut noen utfordringer:

- Større fare for svart arbeid
- Utnyttelse av permitteringsreglene
- Utnyttelse av kompensasjonsordninger
- Utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft, for eksempel sesongarbeidere
- Utsatte frister og innkreving gir større mulighet til å unndra innbetalinger og bygge opp større gjeld til det offentlige

Å bekjempe arbeidslivskriminalitet krever et samspill mellom næringslivet og kontrollmyndighetene. Det er viktig at informasjonen som finnes i næringslivet når frem til kontrollmyndighetene slik at kontrollmyndighetene kan iverksette nødvendige tiltak.

Har du informasjon om brudd på permitteringsreglene, skatteunndragelser, svart arbeid, eller vet du om arbeidsgivere som utøver press mot ansatte?

Tips etatene her:

Arbeidstilsynet

Ved mistanke om brudd på arbeidsmiljøloven som gjelder for eksempel arbeidskontrakt, lønnsforhold, arbeidstid, innkvartering eller trygghet på arbeidsplassen
<https://www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/tips/>

NAV

Ved mistanke om trygdesvindel, misbruk av tiltaksordninger eller annen misbruk av velferdsordninger
<https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/samarbeid/arbeidslivskriminalitet-og-trygdesvindel/trygdesvindel>

Skatteetaten

Ved mistanke om manglende innrapportering i a-ordningen, svart arbeid, unndragelser av skatter og avgifter, eller andre skattemessige avvik
<https://www.skatteetaten.no/tipsoss/>

Politiet

tips.politiet.no
Eller du kan du kontakte din lokale næringslivskontakt:
<https://www.politiet.no/kontakt-oss/naringslivskontakter/>

Er situasjonen akutt, ring 112.

Fair Play Agder

Fair Play Agder er et svært viktig bidrag for å forebygge arbeidslivskriminalitet. Etter innsats fra flere i arbeids og næringslivet i Agder, ble Fair Play stiftet i juni 2020. Prosjektleder er Leif Vagle, som startet i jobben for Fair Play Agder 5.10.20.

Han er allerede godt i gang med profileringen av dette arbeidet. Politiet og A-krimssenteret ser frem til et godt samarbeid med Fair Play Agder.

De har en egen hjemmeside:

www.fairplayagder.no
<http://fairplayagder.no/>

